

РЕЗОЛЮЦІЯ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
“СУЧАСНИЙ СТАН РОДЮЧОСТІ ЧОРНОЗЕМНИХ ҐРУНТІВ
ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР”

E-mail: kramaryov@yandex.ua

25 листопада 2016 року на базі Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету відбулася Міжнародна науково-практична конференція “Сучасний стан родючості чорноземних ґрунтів та шляхи підвищення продуктивності сільськогосподарських культур”.

Робота конференції проходила в межах визначеної проблематики, у 5 секціях:

1. Генезис та еволюція чорноземів.
2. Проблеми охорони чорноземів від ерозії та техногенного забруднення.
3. Рекультивация та раціональне землекористування на чорноземних ґрунтах.
4. Стан родючості чорноземів та агрохімічне забезпечення сучасного землеробства.
5. Підвищення продуктивності агроценозів та поліпшення якості вирощеної продукції.

Враховуючи важливе значення всіх підтипів чорноземних ґрунтів для забезпечення економічної, продовольчої та екологічної безпеки нашої країни, учасники Міжнародної науково-практичної конференції розглянули реальний стан їх родючості і намітили можливі шляхи його поліпшення. Доповіді учасників конференції, обговорення доповідей; виступи та дискусії, що відбулися, засвідчують глибоке розуміння значущості чорноземних ґрунтів для гармонійного розвитку суспільства, забезпечення економічного добробуту та запобігання екологічних негараздів. Учасники конференції висловлюють надзвичайне занепокоєння подальшим погіршенням стану покриву чорноземних ґрунтів України. Сьогодні орні чорноземні ґрунти потерпають через збіднення їх на поживні елементи, явно недостатню кількість внесення на лани органічних і мінеральних добрив, майже повну відсутність упровадження заходів захисту від водної і вітрової ерозії, від фізичної та інших видів деградації. У виступах учених, аспірантів і виробничників величезна стурбованість подальшою долею чорноземних ґрунтів, необхідністю їх збереження та захисту від деградаційних процесів, які з кожним роком все більше поглиблюються й нарощують темпи свого розвитку.

За словами Ю. Лібіха, “...розкрадання родючості ґрунтів обумовлює загибель нації. Підтримання цієї родючості – життя, багатство та могутність”. Сьогодні не можна допустити, щоб наші чорноземні ґрунти, як фундамент добробуту та дер-

ДИСКУСІЇ. РЕЦЕНЗІЇ. ПРОПОЗИЦІЇ...

жавності української нації, втрачали свою родючість, але саме це й відбувається в останні роки. Введення чорноземів у сільськогосподарське використання зумовило різкі зміни та співвідношення практично усіх процесів і властивостей: надходження у ґрунт органічної речовини та її мінералізації, погіршення їх структури й водного режиму та розвиток декальцинації. Стрімко розвивається водна та вітрова ерозія; до ґрунту не повертаються елементи живлення рослин; через невикористання необхідних меліоративних заходів непомірно швидко збільшуються площі засолених ґрунтів; невпинно скорочується частка ґрунтів із високим умістом гумусу – гарантія продовольчої безпеки країни. Отже, незважаючи на відносно високі врожаї останніх років, ми втрачаємо природні багатства, які призначені майбутнім поколінням. Погіршення якісного стану ґрунтового покриття тісно пов'язано з кризовими явищами в соціально-економічній сфері, що може спричинити їх поглиблення у майбутньому.

Відновленню втраченої родючості чорноземних ґрунтів перешкоджає застарілість або навіть відсутність інформації про ґрунтовий покрив господарств. Основним джерелом такої інформації все ще залишається великомасштабне ґрунтове обстеження, проведене в Україні в 1957–1961 рр. з корегуванням у 70–80 роки ХХ сторіччя. З того часу ґрунтовий покрив зазнав чималих змін, однак без достовірної інформації про сучасний стан ґрунтів не може бути ефективною їх охорони від деградації, об'єктивного оцінювання агрохімічних показників, бонітування, нормативної грошової оцінки земель та загалом раціонального природокористування.

Учасники конференції наголошують, що вітчизняному агротоваровиробнику необхідні вагомі економічні стимули для заощадливого використання ґрунтів та відновлення їх родючості. У свою чергу, українськими ґрунтознавцями і агрохіміками розроблено чимало інноваційних ресурсоощадних технологій виробництва та оптимізовані системи застосування добрив, меліораційні заходи для відтворення родючості солонцюватих, засолених, забруднених, кислих та інших ґрунтів із незадовільними властивостями, що не тільки здешевлює ці заходи, але й робить їх економічно вигідними. Слід відзначити, що ґрунтознавство, агрохімія й охорона ґрунтів завжди були важливими напрямками досліджень в аграрній сфері. У різний час у цій сфері працювали видатні вчені, результати їхньої плідної наукової праці відомі далеко за межами нашої країни, а вітчизняна сільськогосподарська галузь завжди відчувала їхню підтримку і реальну допомогу. Розробки дослідників викладено у численних монографіях, наукових збірниках, посібниках, рекомендаціях, настановах, стандартах та інших наукових виданнях. Учасники конференції відзначають важливість отримання базових ґрунтово-агрохімічних знань для всіх фахівців агрономічного та екологічного профілів. Із цією метою в системі вищої освіти класичне викладання ґрунтознавства і агрохімії доцільно доповнити новими навчальними дисциплінами, які висвітлюють новітні досягнення та тенденції розвитку цих наук. Серед таких дисциплін мають бути “Система удобрення сільськогосподарських культур”, “Діагностика мінерального живлення рослин”, “Фізико-хімічні методи аналізу в агрохімії”, “Бонітування ґрунтів” тощо. Набуття сучасних знань про ґрунти та їх родючість повинно починатися зі шкільного курсу, який є першою ланкою підготовки повноцінних фахівців у майбутньому.

З урахуванням викладеного учасники конференції серед основних пріоритетних напрямів наукової та науково-практичної діяльності вчених-агрохіміків і ґрунтознавців вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ пропонують вважати:

ДИСКУСІЇ. РЕЦЕНЗІЇ. ПРОПОЗИЦІЇ...

- інтенсифікацію розвитку теоретичних і методологічних основ ґрунтознавства та агрохімії як фундаментальних наук;
- розробку моделей збалансованого використання, відтворення і сталого управління ґрунтовими ресурсами України;
- збереження гумусного стану чорноземних ґрунтів;
- відновлення агрофізичних та агрохімічних властивостей ґрунтів та їх покращення;
- захист чорноземних ґрунтів від розвитку в них ерозійних процесів;
- відновлення родючості чорноземів, забруднених агрохімікатами, радіонуклідами й викидами промислових підприємств;
- ефективне використання наявних ресурсів усіх видів органічних добрив (гній, пташиний послід, біогумус, ставкові сапропелі, солома, сидеральні добрива та ін.);
- підвищення економічної віддачі від внесених мінеральних добрив за рахунок їх використання під пріоритетні культури (озима пшениця, кукурудза на зерно, соняшник, ріпак) та ефективними засобами (локально, в рядки під час сівби і в підживлення, краплинне зрошення);
- оптимізація доз і співвідношення N:P:K з урахуванням забезпеченості чорноземних ґрунтів доступними для рослин елементами мінерального живлення;
- широке використання рідких комплексних, азотних (КАС-28, КАС-30, КАС-32) та перспективних органомінеральних добрив, які мають незаперечні переваги перед стандартними туками, особливо в посушливих умовах;
- розвиток систем моніторингу ґрунтів, гармонізованих з європейським досвідом – використанням сучасних ГІС-технологій;
- дослідження біопротекторних функцій ґрунтового покриву в аспектах депонування і транзиту різних полнотантів, особливо катіонів важких металів регуляції гідрологічного режиму ландшафтів;
- розробку нових методів управління кругообігом макро-, мезо- і мікроелементів в агроєкосистемах, забезпечення їх оптимального співвідношення в ґрунті;
- удосконалення методики бонітування ґрунтів, порядку відшкодування втрат за погіршення родючості ґрунтів;
- оптимізацію систем удобрення сільськогосподарських культур з використанням нових видів високоякісних концентрованих добрив;
- підвищення біохімічних показників якості вирощеної сільськогосподарської продукції.